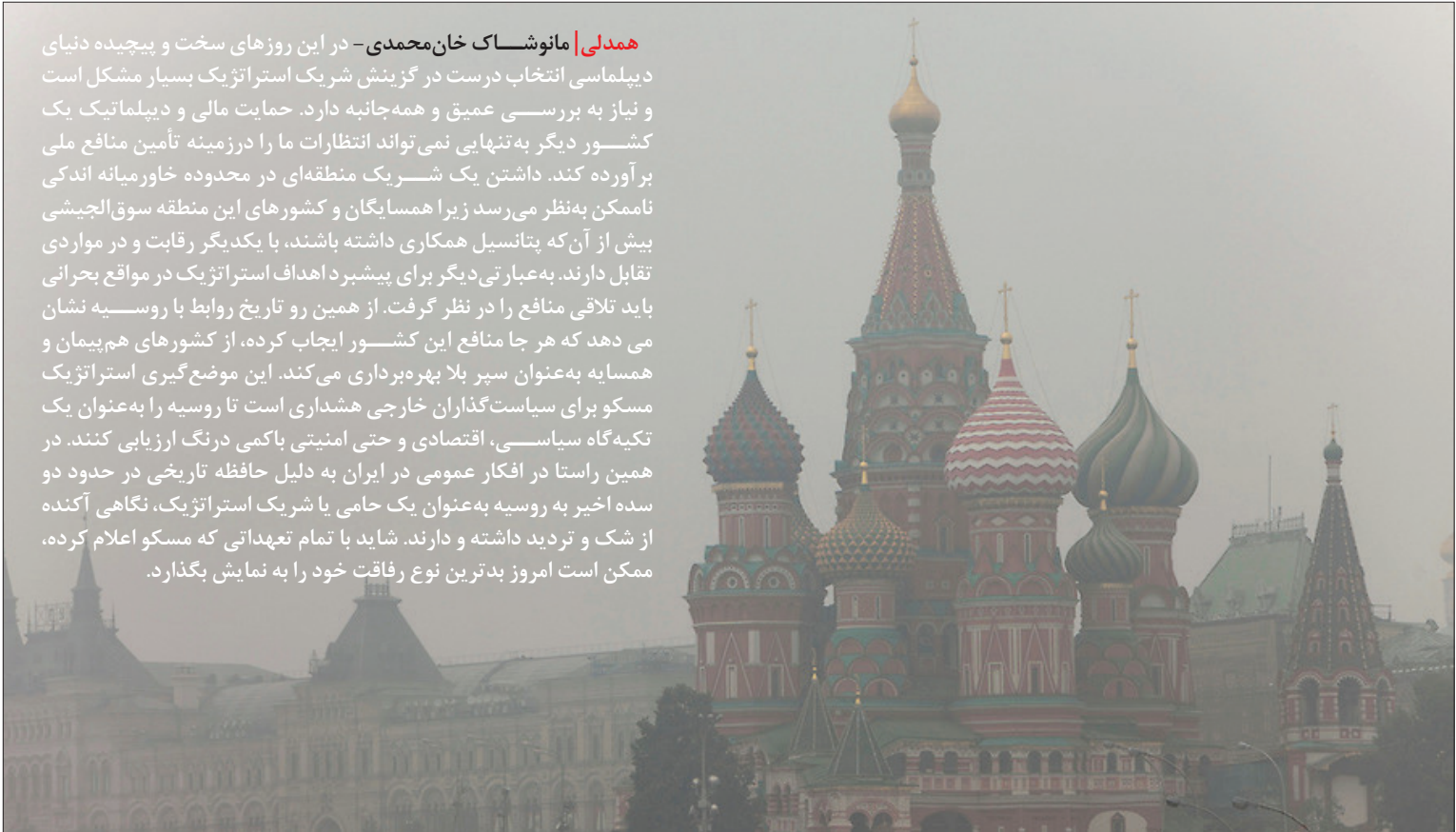

رابطه تهران – مسکو از پیش و پس از نهضت مشروطه تا امروز، ظاهرا نزدیک تر از همیشه شده است

از «قوام» و «استالین» تا «روحانی» و «پوتین»

مسکو در هوای آلوده

هدلی | **مانوشاک خان‌محمدی** – در این روزهای سخت و پیچیده دنیای دیپلماسی انتخاب درست در گزینش شریک استراتژیک بسیار مشکل است و نیاز به بررسی عمیق و همه‌جانبه دارد. حمایت مالی و دیپلماتیک یک کشور دیگر به‌تنهایی نمی‌تواند انتظارات ما را درزمینه تأمین منافع ملی برآورده کند. داشتن یک شریک منطقه‌ای در محدوده خاورمیانه اندکی ناممکن‌به‌نظر می‌رسد زیرا همسایگان و کشورهای این منطقه سوق‌الجیشی بیش از آن‌که پتانسیل همکاری داشته باشند، با یکدیگر رقابت و در مواردی تقابل دارند. به‌عبارتی دیگر برای پیشبرد اهداف استراتژیک در مواقع بحرانی باید تلافی منافع را در نظر گرفت. از همین رو تاریخ روابط با روسیه نشان می‌دهد که هر جا منافع این کشور ایجاب کرده، از کشورهای هم‌پیمان و همسایه به‌عنوان سپر بلا بهره‌برداری می‌کند. این موضع‌گیری استراتژیک مسکو برای سیاست‌گذاران خارجی هشدار می‌دهد که روسیه را به‌عنوان یک تکیه‌گاه سیاسی، اقتصادی و حتی امنیتی باکمی درنگ ارزیابی کنند. در همین راستا در افکار عمومی در ایران به دلیل حافظه تاریخی در حدود دو سده اخیر به روسیه به‌عنوان یک حامی یا شریک استراتژیک، نگاهی آکنده از شک و تردید داشته و دارند. شاید با تمام تعهداتی که مسکو اعلام کرده، ممکن است امروز بدترین نوع توافقت خود را به نمایش بگذارد.

می‌کند که بانک‌ها و شرکت‌های کوچک روسی این آمادگی را دارند که ایران را در دور زدن تحریم‌ها کمک کنند و خودشان نیز در چنین پروسه‌ای منفعت زیادی ببرند.

«علاوه بر نفوذ روسیه در روابط بین‌الملل، طبق گزارشی از سوی بانک جهانی اقتصاد روسیه در شرایط بازیابی ثبات قسار دارد و تا سال ۲۰۲۰ وضعیت اقتصاد داخلی روسیه فراوان است.»

اما این کارشناس معتقد است که در ایران، عده‌ای نیز نگاهی به غرب دارند. او می‌گوید یک نگاه این است که کشورهای چون روسیه قادر به ایفای

استقبال از قوام در هنگام سفر به مسکو

تحلیلی از شرایط جهان، سه سال پس از توافق هسته‌ای؛

تندروها در یک صف

شرکت‌های بزرگ بین‌المللی چون توتال و زیمنس و ایرباس و ده‌ها شرکت دیگر که در این مدت فعالیت خود را در ایران آغاز کرده بودند می‌گویند: «پس چرا رفتند و نماندند.»

■ **دیپلماسی مشارکتی**
ماهیت سیسال روابط بین‌الملل؛ جهان امروز با جهان سه‌سال قبل به کلی تغییر کرده است.سیساری از کارگزاران و

دلاری روس‌ها درزمینه نفتی ایران خبر داده است. سرمایه‌گذاری‌ای که به گفته ولایتی ۴ میلیارد دلار آن به‌زودی با یکی از شرکت‌های مهم نفتی روسی عملیاتی می‌شود و در ادامه روابط نفتسی ایران و روسیه تا سقف ۵۰ میلیارد دلار ادامه پیدا می‌کند.

باین‌وجود، وزیر انرژی روسیه اعلام کرده که کشورش قرارداد تهاثر نفت در برابر کالا با ایران را بررسی می‌کند. همین باعث شده امیدها به روابط با روسیه با تردید روپرو شود.

پیش‌ازاین نیز روس‌ها برخی تعهدات خود را در روزهای تحریم انجام ندادند. از علم آنکه سوال‌ها قبل از برجام حاضر نشدند سامانه موشک دفاعی‌ای ۳۰۰ را باوجوداینکه ایران هزینه آن را پرداخت کرده بود، تحویل تهران دهند. مقامات روس می‌گفتند ایران تحریم است. حالا نیز این نگرانی شکل‌گرفته که مبادا روس‌ها به پنهان تحریم‌های آمریکا علیه ایران از تعهدات خود برای گسترش روابط استراتژیک عقب‌نشینی کنند.

■ **روابط استراتژیک ایران**

مطهرنیا در گفت‌وگو با ایرنا با تأکید بر اینکه «مسکو نباید حمایتش از ایران را مشروط و در چارچوب قواعد بین‌المللی تعریف کند»، روابط تهران-مسکو در دوران و دیدارهای متعدد روسای جمهور دو کشور را یادآور می‌شود.

این در حالی است که طی سال‌های اخیر نه‌تنها روسای جمهوری دو کشور دیدارهای متعددی داشته‌اند بلکه روابط نظامی به حدی رسید که روحانی و پوتین شکل گرفته است روس‌ها همیشه یک کشور خارجی (روسیه) از پایگاه نظامی ایران برای یک حمله هوایی استفاده کرد. مطهرنیا نیز دراین‌باره می‌گوید: «افکار عمومی با

آمریکا از برجام با وعده هایی همچون مذاکره درباره «برنامه موشکی» و«نفوذ منطقه‌ای ایران» به ترامپ سعی در ماندن آمریکا در برجام داشتند

و چه بعد از خروج آمریکا که حمایت‌های رهبران اروپایی از برجام از حمایت لفظی فراتر رفته‌است. اگرچه مذاکرات درباره بسته پیشنهادی اروپایی‌ها برای تضمین منافع اقتصادی ایران ادامه دارد با این حال خروج برخی از شرکت های خصوصی اروپایی از ایران و بی عملی اروپایی‌ها در این خصوص کماکان ابهاماتی درباره پابندی آنها به تعهداتشان ایجاد کرده است. آمریکا در سالهای اخیر اقدامات خصمانه زیادی علیه ایران انجام داده است با این حال از جهاتی خروج آمریکا از برجام خاطره کودتای ۲۸ مرداد را برای ایرانیان زنده کرده است.در سال ۱۳۳۲ آمریکا با همدستی انگلیس و برخی مزدوران داخلی علیه دولت ملی مرحوم مصدق کودتا کرده و حرکت ایرانیان در مسیر توسعه و مردم سالاری را سال‌ها به تاخیر انداخت. این اقدام آمریکا ریشه بسیاری از مخلفت های جامعه‌ایرانی‌باآمریکادر تمام‌این‌سال‌ها بوده‌است. بسیاری در ایران به ویژه نسل جوان که خواهان تعامل و تنش زدایی در سیاست خارجی بوده‌اند و در جریان انتخابات در سال های اخیر بر پیگیری این سیاست تأکید کرده اند شاهد و ناظر رفتارهای این روزهای غربی‌ها هستند. ایران با بهره گیری از ظرفیت های گسترده داخلی و خارجی و با عنایت به تجربه ۴۰ سال اخیر از این گردنه هم عبور می کند اما سیاست ها و رفتارهای ناپهناجر آمریکای ترامپ دیوار بی اعتمادی ملت ایران با آمریکا را بیش از پیش بلندتر خواهد کرد.

سه‌شنبه ۲۶ تیر ۱۳۹۷ ■ سال چهارم ■ شماره ۹۲۱

یادداشت

خفت سیستماتیک

هرمز شریفیان

روزنامه‌نگار

«علی‌اکبر ولایتی»، یکی از سم‌ت‌دارترین کارگزاران جمهوری اسلامی ایران از سفر روسیه و پس از دیدار با رئیس‌جمهور این کشور، به ایران بازگشت.

اما نکته جالب اظهارنظر ولایتی پس از این دیدار و به دنبال آن گفته‌های «هدایت‌الله خادمی»، نماینده مردم ایذه و باغملک در مجلس شورای اسلامی و عضو کمیسیون انرژی است که شگفتی‌ها را آن‌چنان زیاد می‌کند که بسیاری از اهالی رسانه، کنشگران سیاسی و عامه مردم می‌مانند که این فوران نبوغ‌ا از کجا سرچشمه می‌گیرد و ادامه رفتار اینس نواعی آیا نتیجه‌ای جز خفت برای ما دارد؟

وزیرامور خارجه پیشین ایران پس از دیدار با «ولادیمیر پوتین» و مقام‌های روس اعلام کرد که حوزه سرمایه‌گذاری به یک توافق ۵۰ میلیارد دلاری با روسیه رسیده‌اند و شنیدن این عدد شاید خوراکی برای داخل داشته باشد تا بسیاری نسبت به آینده اقتصادی کشور امیدوار باشند.

اما چند ساعت پس از این خبر که از زبان ولایتی جاری شد، یکی از مقام‌های روسیه با تکذیب آن اعلام کرد که آنچه در مذاکره‌ها

آمده همان روش «تفت در برابر غذا» است! نقض سخنان ولایتی چه تاثیری در افکار عمومی جامعه می‌گذارد؟ آن‌هم جامعه‌ای که این روزها در شرایط بسیار دشوار اقتصادی به‌سسر می‌برد و علاوه‌بر کمبودهای معیشتی، قطعی‌های طولانی برق و آب هم به سایر دشواری‌ها اضافه شده و در این میان سخنی بر زبان یکی از مسئولان‌عالیرتبه نظام جاری می‌شود که بلافاصله توسط طرف روس تکذیب و آب سردی بر پیکر جامعه می‌ریزد.

از این تاسف بارتر اظهار نظر هدایت‌الله خادمی نماینده مجلس شورای اسلامی است که گفته: «از روسیه ممنونیم که نمی‌گذارد از گرسنگی بمیریم!» نخست آنکه این نماینده دستکم این را پذیرفته که مردم دارند از گرسنگی می‌میرند و با این دست اظهارنظرهای مسئولان کشور، البته از گرسنگی مردن، تعجبی هم ندارد.

اما اینکه ایشان بابت نمردن از گرسنگی، ممنون روسیه و دولت مردان این کشور است سا را یاد نکته‌ای تاریخی می‌اندازد و آن نکته اینکه «فتحعلی‌شاه قاجار» با تمام کم‌مایگی و نداشتن تدبیر و عقلایت در کشورداری، از روسیه تزاری ممنون نبیود و «عباس‌میرزا» نایب‌السلطنه، با تمام وجود در برابر روس‌ها ایستاد اما با وجود ممنون نبودن سلطان و ایستادگی نایب سلطان باز هم طوق ننگ «قرارداد ترکمانچای» بر گردن ایرانیان سنجگینی کرد و منجر به جدایی شهرها و ایالات ایران از مام وطن و سنجاق شدن آنها به خاک روسیه تزاری شد.

حالا ما مدیرانی چون «معجزه هزاره سوم» داریم که به سهم ۱۳ تا ۱۷ درصدی ما از سیرای خزر رضایت می‌دهند در حالی که سهم ایران از بزرگترین دریاچه دنیا طبق توافق «قوام‌السلطنه» و «استالین»، ۵۰ درصد است. دیپلمات‌هایی داریم که خبر از سرمایه‌گذاری ۵۰ میلیارد دلاری می‌دهند اما بلافاصله گفته آنها توسط همتایان روسی‌شان تکذیب و تا حد پورسه نفت در برابر غذا، تقلیل می‌یابد و وکلای مجلسی داریم که بابت نفت در برابر غذا شروع به شکرگزاری از روس‌ها می‌کنند و ممنون آنها می‌شوند که ما را از مرگ به‌خاطر گرسنگی نجات داده‌اند.

این نماینده مجلس اما به نکته دیگری نیز اشاره کرده و گفته: «در حال حاضر باید بین بد و بدتر، یکی را انتخاب کنیم». در مقابل این گفته خادمی باید گفت که ایرانیان خیلی وقت است که برای حوزه‌های اجرایی در حال انتخاب بین بد و بدتر هستند و این نکته مختص به این اواخر نیست.

یکی از مصادیق بارز انتخاب بد و بدتر، بخش اعظمی از نمایندگان مجلس از جمله همین آقای خادمی هستند. اگر مردم شریف تهران گرفته تا سایر کلان‌شهرها و شهرهای کوچکتر، همین گزینه بد و بدتری وجود داشته و دارد و همین باعث شده که نماینده‌ای بابت توافق نفت در برابر غذا از دولت بیگانه‌ای ممنون باشد.